

ALTINCI SÖZ'DEKİ TEMSİLİ HİKAYENİN MUKAYESELİ TABLOSU

Ancak fırtınalı bir muharebe zamanı olduğundan hiçbir şey kararında kalmaz. Ya mahvolur ya tebeddül eder. Padişah, bir yaver-i ekremini bir ferman ile gönderir ve emanetini kendisine satmamız teklifinde bulunur.

EMANETİ SATTIĞIMIZDAKİ 5 KÂR

- Emanetini bizzat kendisi muhafaza edecek ve muharebe bittikten sonra da güzelce iade edecek.
- Pek büyük bir fiyat verecek.
- O aletlerin kıymetleri birden bine yükselecek.
- Bütün masraflar padişah tarafından deruhte edilip kâr ve menfaati bize verilecek.
- Terhisat zamanına kadar elimizde bırakılacak.

EMANETİ SATMADIĞIMIZDAKİ 5 ZARAR

- Beyhude zayi olacak.
- O yüksek fiyattan mahrum olacağız.
- Kıymetten düşecekler.
- İdare ve muhafaza zahmeti başımıza kalacak.
- Emanette hıyanet cezası göreceğiz.

ONA SATMANIN MANASI İSE: ONA ASKER OLUP ONUN NAMINA TASARRUF ETMEKTİR.

O İKİ ADAMDAN BİRİ ŞÖYLE DEDİ:

- "Başüstüne, ben maaliftihar satarım."
- Öyle bir mertebeye çıktı ki herkes hâline gıpta ederdi.
- Padişahın lütfuna mazhar olmuş.
- Has sarayında saadetle yaşıyor.

Diğeri Şöyle Dedi:

- "Yok, padişah kimdir? Ben mülkümü satmam."
- Öyle bir hâle giriftar olmuş ki herkes ona acıyor hem de "müstahak" diyor.
- Hem saadeti hem mülkü gitti.
- Ceza ve azap çekiyor.

TEMSİLİN HAKİKATİ

O padişah:

Ezel ve Ebed Sultanı olan Rabbimiz'dir.

Çiftlikler, makineler, aletler, mizanlar:

Daire-i hayatımız içindeki bütün mülkümüz ve bilhassa bu mülkün içindeki cisim, ruh, kalp ve onların içindeki göz, dil, akıl ve hayal gibi zahîr ve batını duygular.

Yaver-i Ekrem:

Resul-i Kerim'dir.

Ferman-i ahkem:

Kur'an-ı Hakim'dir.

O dalgalı muharebe meydanı:

Şu dünya yüzüdür.